

УПРАВЛЕНИЕТО НА РИСКА - ГАРАНЦИЯ ЗА СИГУРНОСТТА И ПРОСПЕРИТЕТА НА МАЛКИТЕ ФИРМИ

● *Все по-силна е необходимостта от специализиран застрахователен пазар, подпомагащ и регулиращ риск мениджмънта*

ДОЦ. Д-Р ИВАНКА БОНЕВА, СПЕЦИАЛНО
ЗА В. „ЗАСТРАХОВАТЕЛ ПРЕС“

(Продължава от брой 10/2008 г.)

В предишните статии бе посочено, че класификациите на риска и установената рискова ситуация служат за основа на решение за внедряване на управлението на риска в МСП. Както стана известно, рисковете са изключително много на видове, затрудняващи избора на приоритетните между тях, подлежащи на управление.

РЕШЕНИЕ ЗА ВНЕДРЯВАНЕ НА РИСК МЕНИДЖМЪНТА В МСП

Наличието на много и различни рискове налага тяхната селекция според видовете дейност. За улеснение те се представят в таблична форма, каквато е таблица 5.1.

Таблица 5.1. Примерна таблица на риска според видовете изпълнявани дейности

Рискове според видовете изпълнявани дейности, свързани с:			
Финанси	Правно-нормативна уредба	Доставки	Интегриран риск мениджмънт
Техническо оборудване	Репутация	Продажби	Бизнес стратегия
Организация	Бизнес направления	Проекти	Технологии
Сигурност	Безопасност	Кредити	Други

Тази таблица съдържа видовете дейности в МСП и съпътстващите ги рискове. Тя е особено полезна за провеждане на обсъждане относно приемането на решение за внедряване на риск мениджмънта. Разбира се, че някои от тези дейности са със значително по-широк обхват, свързани с повече рискове, други дейности - с по-малко, но мащабни по влияние и ефекти рискове. Ето защо върху основата на тази таблица е препоръчително разработването на още по-подробна, каквато е таблица 5.2.

Тази таблица отразява информацията за видовете риск, съпътстващи различните дейности. Въпреки че е примерна, включва почти всички основни рискове, присъщи на функционирането на МСП. Тя може да е по-кратка, както и по-изчерпателна. Важно е да изпълнява предназначението си - първоначално и последващо. Първоначалното ѝ предназначение е при организиране на обсъждане да се улесни възприемането на информацията за рискове като възможност и опасност. Последващото предназначение на таблица 2 е да служи за обсъждане и решаване на *три основни въпроса* относно риск мениджмънта. *Първият* е за очакваната

изгода/полза, ако той се внедри. *Вторият въпрос* е да се установи реалният принос на риск мениджмънта за

ПОДДЪРЖАНЕ НА УСТОЙЧИВОТО РАЗВИТИЕ

и стабилността на бизнеса. *Третият въпрос* е за осигуряване на съответствие между риск мениджмънт и законодателството за стопанска дейност в МСП.

Отговорът на първия въпрос е в контекста на спецификата на отрасъла/сектора, респ. дейността на фирмата - общо и на всички нива. Или ефективността на риск мениджмънта зависи от неговата всеобхватност, структурирането му по видове и направления дейности, както и от системното и последователното му провеждане като

ПОСТОЯНЕН ПРОЦЕС

и неразделна част от общо фирмения мениджмънт. Отговорът е положителен, ако се установи, че ще се постигне значително подобряване на:

□ взаимоотношенията и взаимодействието между членовете на персонала, между него, собствениците и мениджърите;

□ общо фирмения ме-

ниджмънт;

□ взаимоотношенията и взаимодействието с доставчици, банки и клиенти;

□ планирането за постигане на предвидените за постигане цели;

□ конкурентоспособността, респ. конкурентното преимущество в отрасъла/сектора;

□ качеството на продуктите и/или услугите;

□ производителността и ефективността;

□ бюджета чрез ограничаване на разходите за сметка на увеличаване на приходите.

Отговорът на втория въпрос е положителен, ако се установи, че внедряването на риск мениджмънта допринася за устойчиво развитие и стабилност на фирмата, в това число на:

□ финансовия мениджмънт;

□ сигурността и безопасността на работната среда;

□ доверието на клиентите към марката и качеството на продуктите или услугите, към самата фирма като надежден и коректен партньор;

□ безаварийната експлоатация на материалните дълготрайни активи;

□ разширяването на пазарния сегмент, привличането на нови клиенти, периодичното обновяване на предлаганите продукти/услуги и пр.

Важен е и *отговорът на третия въпрос*. Или внедряването на риск мениджмънта трябва да е в пълно съответствие с нормите на действащото законодателство и тяхното стриктно спазване, между които са:

□ опазване на здравето на персонала и поддържане на безопасни работни места;

□ коректно отношение при изпълнение на търговски сделки;

□ спазване на поети задължения по сключени договори за покупко-продажби;

□ изисквания за застраховане (ориентирано към застраховаемите рискове);

□ стриктно съблюдаване на финансово-счетоводната и данъчната дисциплина.

(Следва)

Таблица 5. 2. Примерна подробна таблица на видовете риск

Финансови рискове	<p><i>свързани с:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ парични ресурси; ♦ бюджетни изисквания; ♦ данъчни задължения; ♦ управление на средства от кредитори и длъжници; ♦ трудови вознаграждения и пр.
Организационни рискове	<p><i>свързани с:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ вътрешните изисквания за бизнес; ♦ нивото на рискова култура и поведение на персонала; ♦ организационната структура; ♦ човешките ресурси и тяхното ефективно използване.
Рискове, съпътстващи спазването на законодателните изисквания	<p><i>свързани със:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ задължителни предписания, стандарти и договорни клаузи; ♦ "допълнителни правила" във вид на политики, процедури или очаквания, вписани в договори с доставчици и клиенти.
Действащи рискове	<p><i>свързани с:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ планирането; ♦ организационната дейност; ♦ доставките на ресурси; ♦ техническата поддръжка и всичко останало, свързано с успешното производство и реализацията на продукти или услуги.
Търговски рискове	<p><i>свързани с:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ пазара; ♦ диверсификацията на асортимента; ♦ търговския успех; ♦ търговската жизнеспособност на продукти/услуги.
Рискове, свързани със здравето и безопасността	<p><i>на:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ производителите на продукти/услуги; ♦ потребителите на тези продукти/услуги.
Стратегически рискове	<p><i>свързани с:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ планирането; ♦ изпълнението на договори за доставки и продажби; ♦ постигането на целите за повишаване на производителността и ефективността.
Технико-технологични рискове	<p><i>свързани с:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ експлоатацията на оборудването; ♦ амортизацията; ♦ видовете ремонти, периодичност на технологичното обновяване и пр.
Сигурност и безопасност	<p><i>свързани с:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ общо организационната дейност; ♦ активите; ♦ персонала; ♦ информационните масиви; ♦ интелектуалната собственост; ♦ внедрените нови технологии.
Репутация	<p><i>свързани с:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ неадекватно поведение на организацията; ♦ пренебрегване или пропускане на нови конкуренти; ♦ предоставяне на некачествени услуги за продадени продукти в гаранционен и след гаранционен срок.
Рискове по проекти	<p><i>свързани с:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ организацията и управлението; ♦ формиране на екипи; ♦ доставки на подходящо оборудване, ресурси, технологии; ♦ пропуснати срокове; ♦ неподходящи за тази цел мениджъри.